

Txirritola

ARAMAIO / Barikua / 2002ko martxoaren 15a / 19. zenbakia

KOORDINATZAILEA: Ubane Madera • Otolara Lizentziaduna 31 20500 ARRASATE • Tel.: 943 71 25 11 • Faxa: 943 71 23 89 • Posta elektronikoa: txirritola@goiena.com

Iaz baino ganadu gutxiago dago herrian, bereziki baserrian

UBANE MADERA

Iaz baino ganadu gutxiago dago Aramaion. Hori esan dute aurten ganaduaren gainean egin dituzten zenbaketek. Urtero moduan, Udalak herriko mendi eta etxeetan dauden ganaduak zenbatu ditu. Gero, behar duen abeltzainak Udalaren ziurtagiria jaso eta dirulaguntzak eska ditzake.

Ez dago beherakada nabarmenik, baina iazko datuekin konparatuz gero, aurten, ganadu gutxiago dago Aramaion. Hain justu, eta mendian zein etxean dauden animaliak kontatuta, 343 ardi gutxiago daude, 55 behi gutxiago, 65 ahuntz gutxiago eta 36 zaldi gutxiago.

Bestalde, Udalean jasotako datuek erakusten dutenez, gehien dagoen ganadu mota ardiak dira:

guztira 3.108 ardi daude Aramaion. Hurrengo, behiak datoz: 1.032 behi daude. Hirugarren lekuan zaldiak daude, guztira 214. Eta azkenik, ahuntzak; denetara 96 ahuntz daude.

Auzoei erreparatuz gero, Olaeta da aberatsena. Auzo horretan daude herriko ardi eta behi gehienak. Hain justu, 1.195 ardi mendian zein baserrietan. Behiak, berriz, 657 daude auzoan.

Ardi gehien dituen bigarren auzoa Eguzkierripa da. Guztira 450 ardi daude han. Eta, behi gehien dituen, berriz, Azkoaga, 75 ditu-eta. Bestalde, Matxainen daude ahuntz gehien, 48 guztira. Eta zaldi gehien, berriz, Alzaga auzoan daude, 51.

DIRULAGUNTZAK

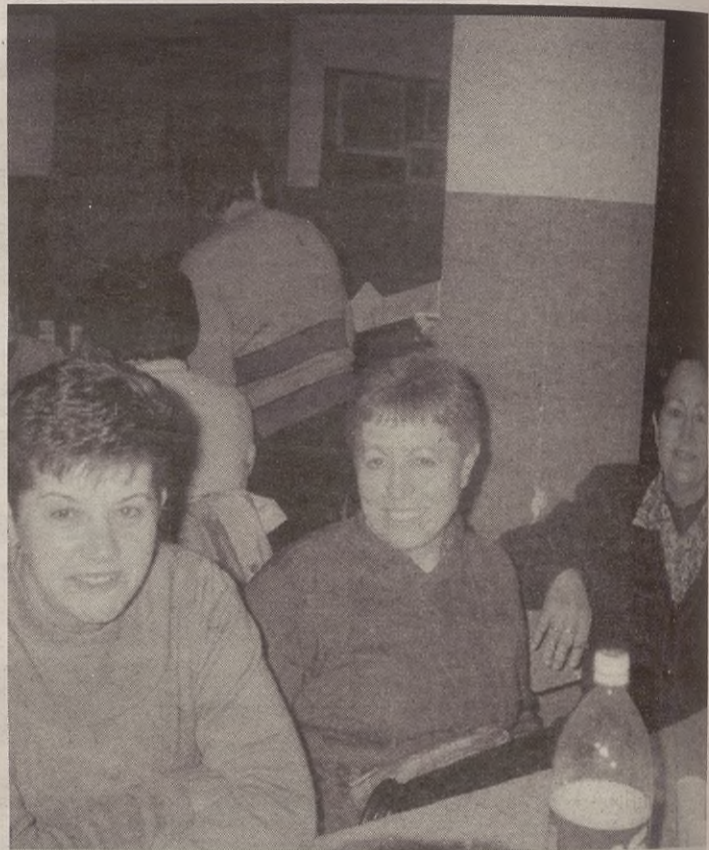
Udalak batutako datu horiekin, abeltzainek ziurtagiri bat eska dezakete. Eta gero, hori erabili dirulaguntzak eskatzeko. Besteak beste, ganaduaren primaren eskaera egiteko epea zabaldu du.

Horren harira, eguaztenetik hasita hil honen bukaerara arte, Vital Kutxan pertsona bat izango da interesa duten abeltzainei dirulaguntzak lortzeko paperak betetzen laguntzen. Baina aurten, beharrezkoa izango da horretarako txanda hartzea.

ARAMAIO/LASAGABASTER

Aramaion gehien dagoen ganadu mota ardiak dira.

Andre ugari eta giro ezin hobea

Emakume Langilearen Nazioarteko Eguna ospatzeko ekitaldi ugari egin zituzten Aramaion joan den astean, astelehenean hasi eta barikura arte. Hain justu ere, eta urteroko ohiturari eutsiz, andrakumeen afari batekin bukatu zuten egitaraua. 58 andrazko batu ziren San Martin Eskolako jangelan. Parte hartzaileek adierazi zuten iaz baino hogeit bat lagun gehiago izan zirela; hortaz, oso pozik daude aurtengo emaitzarekin. Afaldu ere oso ondo afaldu ei zuten, eta herriko hiru neskatilak giroa alaitu zuten trikiti doinuekin. /ARGAZKIA: GORETI ORTUETA.

HERRITARRENHITZA/ Manex Agirre · Ikaslea

PALMONDOETATIK

Gure herri madarikatu bezain idolatratu hau irla txiki modura ikusi izan du jendeak urtetan zehar. Irla horrek barne-arazoak ditu, noski, planetako irla guztiek bezala, palmondodun edo palmondogabe izan, arazorik gabe bizitzea arriskutsua baita gaur egun.

Arazo beharrean ondare izan behar lukeen gai bati buruz jardun nahi nuke: euskal kulturaren zabalkundea. Eztabaida bat mahairatzea daukat buruan, eta horretarako txanponaren bi aurpegiak erakustea derrigorrezkoa da. Eztabaida betikoa da: kantitatea vs kalitatea. Denok dakigu

zer den ETB, eta zer suposatzen duen *Sorginen Laratza* bezalako programak pantailaratzeak. Agian, betidanik eta "tradizionalki" (hitzari kiratsa badario ere) berezko euskal kulturaren barruan ez zeuden edukiak erakustea dakar: Idiazabalgo Kontxesi Miss Euskadiren kuleroak ikustea gerta daiteke konturatu gabe. Positiboa da hau: euskaltasun horretatik "tradizionalki" (puaj) kanpoan

"Eskerrak *The Balde* eta *Putz* geratzen zaizkigula"

zeuden sektoreak erakar ditzake! Uau!

Bi aldetatik zorrozitutako labana da hau ordea: kalitateari begiratu behar genioke. Miss Euskadiren kuleroek euskal kulturaren zabalkundeari aterten bat ireki badiezaiokete ere, ez al dago lehenik mugimendu horren barruan lasai

ederrean aurkitzen zena alienatzeko arriskurik? beste modu batera esanda, ez al dago Kontxesi bezalakoei horrelako-

ak gehiegi gustatzearen arriskurik? Galdera bakarra ikusten diot ondorioztat honi: euskaraz beharrezkoa al da "telezaborra"? zer da garrantzitsuagoa, Donostia edo Bilboko "pijek" ETB ikustea eta modu horretan euskalduntzea, hala benetan kalitatezkoa den zerbait mantentzea, sektore horiei kasu gutxiago eginez? Eskerrak *The Balde* eta *Putz* geratzen zaizkigula, zabalkundea ere kalitatez egin daitekeela sinesteko. Gauza bakarra dut argi: Miss Euskadiz maiteminduko naizela Miss Euskal Herria bihurtzen denean, ez lehenago. Gora Euskal Herri palmondoduna!

LABUR

Berrogeita hiru mila euro pasatxo Aramaiorendako

Urkiolako parkearen gaineko urteroko batzarra egin zuten astelehenean. Iazko kudeaketa eta aurtengo kudeaketa plana izan zituzten berbagai. Eta bie ere onespina eman zieten. Horrela, aurten, 700.000 euro pasatxoko aurrekontua izango du Urkiolako parkeak. Horrek esan gura du Aramaiorako, gutxienez, 43.000 euro pasatxo izango direla. Diru horrekin, zuhaitzak birlandatzeko eta Orixolerako bide zati bat konpontzeko asmoa du Aramaioko Udalak.

TELEFONO JAKINGARRIAK

OSASUNA / LARRIALDIAK

Osasun etxea (txandak)	945 44 53 40
Botika	945 44 50 03
Udaletxea	945 44 50 16
Ertzaintza (Arrasate)	943 79 71 99
Gurutze Gorria (Legutio)	945 45 52 52
San Martin Eskola	945 44 50 04
Taxia eta autobusak	945 44 50 33
Udal kiroldegia	945 44 53 35
Postetxea	945 44 50 83
Zuliako Eskualdea	945 43 01 67
Suhiltzaileak (Zubillaga)	943 78 28 00

AUTOBUSORDUTEGIA

ARRASATE	ARAMAIO	GASTEIZ
07:00	07:15	08:00
12:00	12:15	13:00
15:20	15:35	16:20
20:30	20:45	

GASTEIZ	ARAMAIO	ARRASATE
08:30	09:15	09:30
13:10	13:50	14:05
	17:00	17:15
19:30	20:15	20:30

OHARRAK

PALETA TXAPELKETA

Azteratu egin da paleta txapelketako finala. Gaur (barikua) izan beharrean, bihar (zapatua) izango da. Hain justu, goizeko hamarretan elkarren kontra arituko dira aurtengo finalistak: Barandiaran aita-emeak eta Ojanguren eta Garaita. Irabazleak garaikurra eta brodatutako txapela irabaziko ditu. Eta partiduaren ondoren, hamaiketako izango dute parte hartzaile guztiak. Hirugarren eta laugarren postuak ere jokoan daude. Joan den astean iragarri bezala, gaur izango da partidua. 21:00etan, Azurmendi eta Arriolabengoa Armendarizen eta Oroben-goareen kontra arituko dira.

ARETO FUTBOLA

Bihar, Calasanz taldearen kontra jokatu dute Bañerako mutilek, eta neskek, Baro-Caloren kontra. Aurreko asteburuan, mutilek 12-7 galdu zuten, eta neskek, 20-0.

ZINEA

El destino del caballero filma izango da, 17:00etan.

KULTURA

Tellamendiko gurutzea berriro ipini zuteneko 25. urteurrena izan da aurreko astean

Martxoaren 5ean, Tellamendiko gurutzea berriro ipini zuteneko 25. urteurrena bete zen. Hori dela eta, Aramaioko EAJ jai berezia antolatu guran dabil. Besteak beste, gurutzearen gaineko argazki erakusketa antolatuko du EAJk, uztailean.

Gogora dezagun 1977ko urtarriaren leian Guardia Zibilak Tellamendiko gurutzea bota zuela lehergailu baten bidez. Horrek samin handia eragin zuen aramaiarren artean. Eta berehala, gurutzea berriro egin eta leku berean ipintzeko lanean hasi ziren herritarrek. Belamendiko Gurutzearen Batzorde Berritzailea sortu zuten, eta martxoaren 5ean, lehengo leku berean beste gurutze bat ipini zuten. Urte bereko uztailean 17an, berriz, ospakizun ofiziala egin zuten.

HERRIKO JOLASAK

GOMAN

Garai baten, material horrek beste funtzio bat betetzen zuen (josterakoan erabilia, batez ere). Orain dela hogeita hamabost bat urte sartu ei zen umeen jolasetan Aramaion, eta orain hamabost urte ere puri-purian zegoen. Garai baten, gorputzaren zenbait altueratan jarri eta mugimendu berak egiten ziren:

- Primeras orpoan jartzen zen.
- Segundas orpo eta belamen ariean.
- Terceras belanetan.
- Quintas gerrian.
- Sextas besapean.

Jolasteaz batera kantatu egiten da. Euskaraz topaturiko abesti bakarra honako hau da:

*Jendea ikusten dut
hondartzan
Neska-mutilak eguzkia
hartzen
Pozik ibiltzen gara
Ni, bitartean, bakarrik.*

'Aramaioko Joko eta Jolasak' liburutik aterata

BOTEPRONTOAN/ Jose Mari Etxabe · Barajuengo auzo-alkatea

“Kanpotik ez da inor etorri, baina etxebizitzak egiteko lurrengatik galdetzen ari dira”

Aramaion bada historia asko dituen auzo bat: Barajuen. Besteak beste, hantxe izan zen Torralde gaztelua, herritar batek baino gehiagok gorrotoarekin gogoratuko duena. Horrez gain, oso-oso antzinako erloju bat ere badago: geratzen den bakaurretakoa ei da eta bere kanpaiaren doinua Ibarra osoan entzuten da. Horrelakoak eta beste makinan bat gauza kontatu dizkigu Jose Mari Etxabe alkateak; esaterako, auzotarrak oso ondo konpontzen direla elkarren artean:

Auzoko alkate...

Bai, eta berriro ateratzea toka daiteke, baina nahi ez. Nik diot auzoko alkate baino gehiago, auzoko morroia naizela. Zenbat zarete auzoan?

60 bat lagun. Guztira 19 etxe, baina bi hutsik daude eta hiru urruti samar: Bentamotz, Bolinburu eta Sologarri, hain justu ere. Auzokideen seme-alabak nor bere kabuz bizi dira, baina kanpotik ez da inor etorri. Hori bai, etxebizitzak egiteko lurrengatik galdetzen ari dira.

Zer eskatuko zenioke Udalari?

Gauza asko eskatu ditugu: bihurgune baten farola bat ipintzea; tabernaren aurrealdeko horman behera joan izan da jendea, hortaz, han hesi bat ipintzea, babesteko. Saneamendua gaizki eginda dago: teilatuetako, errepideetako urak... saneamenduarekin batera sartuta daude eta zaparrada handiak izaten direnean urak

gainetza egiten du; pilotalekua pintatzekotan gabiltza... **Pilotalekua ere baduzue?** Auzolanean egindakoa, 1975eko abuztuan. Urte hartan, urrian, inauguratu genuen: Olatxo eta Barandiaran Ezkerraren eta Arriaran II.aren kontra. 1976an, taberna zabaldu zuten, eta hari ipini zioten frontoiaren izena izan behar zena: Iparralde. Auzoko txokoa ere badugu. **Historia dezente ei duzue...** Izan zen, adibidez, Torralde izeneko gaztelu bat. Haren jabeak "lehen gaueko eskubidea" ei zuen, eta horren gaineko istorio asko daude. Orain, narrek eta sasiek hartuta dago. **Erloju berezia ere ei duzue...** Oso antzinakoa, elizan dago. Bakarrenetarikoa ei da.

Aretz
Taberna

Markole, 5
943 79 14 67
ARETXABAETA

“PAL”
burdindegia,
brikolage
eta tresneria

Urbarri etorbidea, 3
Tel.: 943 79 31 99 ARRASATE

**CLUB
IYOLA**

Elgetara bidea
BERGARA
943 76 11 29

LANDALUZE
HARATEGIA · URDAITEGIA
ESPEZIALITATEA : ETXKO TRIPAKIAK
ITURRIOTZ KALEA, 7 TEL. 943 79 14 86
ARRASATE